

Масквічы Гавораць—Добра!

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

Год выдання 38-ы
№ 31 (2391-ы)
18 красавіка 1969 г.
ПЯТНІЦА
Цана 4 кап.

БЕЛАРУСЬ ПА ЭКРАНАХ КРАІНЫ І СВЕТУ

МАСКВІЧЫ ГАВОРАЦЬ—ДОБРА!

ВЫНІКІ ТЫДНЯ БЕЛАРУСКІХ ДАКУМЕНТАЛЬНЫХ ФІЛЬМАЎ

З поспехам праходзіў у Маскве Тыдзень беларускіх дакументальных кінафільмаў, прысвечаны 100-годдзю дня нараджэння У. І. Леніна. Такі шырокі асягд у сталіцы дакументальнай кінабюроўскай боішчы рэспублікі, праходзіць ўпершыню, і гонар яго адкрыцця выпаў на долю беларускіх дакументалістаў. Як мы ведаем, стварэнне аб'яднанага «Летапіс» студыі «Беларусьфільм» было прадастаўлена на аснове 22 студыйных і акадэмічных тэатраў гэтага аператывнага кінажурна.

Масквічы абавілі кінаальманах аб слаўным 50-гадовым шляху Саветскай Беларусі «Штрыхі да партрэта», поўнае ражысёрскае дакументальнае фільм «Генерал Пшчыца», «Катэдральныя кніжніцы», «Пяць Палесся», «Сямнаццаць гарадоў», «Пакараны смерцю ў 41-м», «Летапіс і інш.

У апошні дзень асягд у сталіцы кінажурна «Расія» дэманстравала дакументальны фільм «Гэты і маё юнацтва», прысвечаны гераічнаму камсамолу.

Дырэктар студыі «Беларусьфільм» У. ІВАНУСЬКІ: — Тыдзень стаў вялікім святам для ўсяго Беларускага кінамастацтва. Дэсяткі тысяч масквічэй пазнаёміліся з нашым дакументальным кіно. Дастаткова сказаць, што ў адным з самых вялікіх кінацэнтравых сталіцы — «Расія» ўсе гэтыя дні не было ніводнага свабоднага крэсла. Асабліва вялікім поспехам выкарысталася серыя кінаапісавых па нашым сучасніку — «Жыве на Палессі чалавек», «Картэж знаёмства», «Сямнаццаць гарадоў», «Мне хацелася расказаць», «Першыя ноты», «10 мінут з Малчанавым» і інш.

Кінакрытыкі і старшыні майстары кінабюроўскай працы за заслугі асабліва высока ацанілі беларускіх калег. Амаль усе кінафільмы, якія мы паказалі ў Маскве, прыняты да

рэспублікі ад Вялікага Кастрычніка і да сённяшніх дзён. — Як жа праішоў Тыдзень беларускіх кінадакументалістыкі, што ён паказаў? — з такім пытаннем карэспандант «Літаратуры і мастацтва» звярнуўся да некалькіх удзельнікаў гэтага асягд. Восі іх адказы.

ШТОДЗЕНЬ

Вучэбныя кабінеты і аўдыторыі школ, вышэйшых навуковых устаноў, тэхнікумы і прафесіянальна-тэхнічныя вучэлішчы запоўніліся дзесяткамі тысяч вучэбных матэрыялаў і дапамагала практычным заняткам. У апошні ж час на дапамогу студэнтам, школьнікам і навукаменам прышло кіно. Спецыяльна вучэбныя фільмы раскрываюць перад моладдзю самыя складаныя працэсы, што адбываюцца ў раслінным і жывёльным свеце, у малекулах і атамах, у прамысловасці, свеце мастацтваў.

КІНО ДАПАМАГАЕ НАСТАЎНІКУ

Дзяржаўны камітэт Савета Міністраў БССР па прафгасу і навуцы загадаў беларускім кінадакументалістам фільм «Нам прасары» (тры часткі). Яго стварыў рэжысёр Ч. Цяўлоўскі. Фільм расказвае навукаменам пра паршывы кампрэсары, знаёміць з прынцыпам іх работы.

НАШЫ ГОСЦІ — ЛЯЛКІ З УКРАІНЫ

15 красавіка спектаклем «Прыгоды цвічка» ў Мінску пачаў свае гастролі кіеўскі тэатр лялек. Юныя глядачы з вялікай цікавасцю сустракалі са сваімі новымі сябрамі лялькамі з Украіны. А гэты тэатр добра ведае дзеці ў многіх гарадах нашай рэспублікі — у сталіцы ж ён выступае ўпершыню.

У СПАМІНАЕЦЦА

сонечны кастрычніцкі дзень 1966 года. У гэты дзень у Маскве адбыўся ўдзельніцтва Тыдня тэатральнай літаратуры ў Беларусі. Мы павезлі іх у калгас «Зара». Было што казаць тут гасцям. Слухалі ў той вечар калгаснікі і свая Палаца культуры вершы Гульчары Сулейманавы і Еўдзіна Лось, Абдулмана Бахара і Генадзі Бураўкіна і іншых паэтаў. Вершы аб дружбе беларускага і тэатральнага народаў, аб вялікім людскім шчасці...

КАНФЕРЭНЦЫЯ КУЛЬТАСВЕТРАБОТНІКАЎ ВІЦЕБШЧЫНЫ

У дні падрыхтоўкі да знамянальнага юбілея — 100-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна культурна-навуковыя установы рэспублікі выкарыстоўваюць самыя разнастайныя формы прапаганды ленынскай спадчыны. Гэта фестывалі і выставы кніг, вусныя часопісы і дыспуты, асабліва самадзейнасці і ўдзельніцтва вечары.

Віцебскае абласное ўпраўленне культуры праявіла самадзейнасці ў выглядзе практычнага семінара кіраўнікоў РДК, мастацкай самадзейнасці, метадыстаў культуры і самадзейнасці, асабліва самадзейнасці, прысвечаную пытанням развіцця народнай творчасці. Удзельнічалі ў гэтым семінары кіраўнікі абласнога ўпраўлення культуры Г. Кілевай і «Праблемы сельскай культуры і культуры сельскай гаспадаркі». Пра Усебеларускае развіццё асабі.

СТА ФІЛЬМАЎ СЯМІДЗЕСЯЦІ СТУДЫЙ

НА ФЕСТИВАЛІ У ЛЕНІНГРАДЗЕ

Сёння ў Ленінградзе — апошні дзень Усеазажнага фестывалю тэлевізійных фільмаў. На гэты спецыяльны асягд тэлемастацтва было прадастаўлена наля ста дакументальных і мастацкіх фільмаў ад 70 студый тэлебачання і кінастудый краіны.

Наша рэспубліка, як паведамлялася ўжо, была прадастаўлена на фестывалі дакументальнымі кінафільмамі, вышчымальна тэатральнай радыёакі «Тэлефільм» Беларускага тэлебачання — «Агонь» (чварцвертая серыя шматсерыйнага фільма «Вягратыя майі рэспублікі»), «Свет спячых імгненняў», мастацкіх фільмаў «Краюна», «Беларусьфільм».

ДА ІНДЫЙСКІХ СЯБРОЎ

У далёкую брэнжэліную нам Індыю выехала дэлегацыя беларускіх кінамастаў на чале са старшынёй Дзяржаўнага камітэта Савета Міністраў БССР па кінамастацтве Б. Падлёмкам. У складзе дэлегацыі — народныя артысты рэспублікі М. Яромка і акадэмік сакратар Мінскага гарадскога таварства савецка-індыскай дружбы Н. Войк-Левановіч.

У СВЯТЫ І ЮБІЛЕЙ

Васіль ЖДАНОВІЧ, першы сакратар Карэліцкага райкома партыі

У СВЯТЫ І ЮБІЛЕЙ

білі не вельмі ўдала, затое дарага Юзай. Мін тым мастацкі майстары маглі б арганізаваць спецыяльны перасоўны брыгады для афармлення сельскіх клубаў, а студэнты Інстытута — стварыць добрыя эскізы афармлення. Карысць ад гэтага была б узамална.

МАСКВІЧЫ ГАВОРАЦЬ—ДОБРА!

ВЫНІКІ ТЫДНЯ БЕЛАРУСКІХ ДАКУМЕНТАЛЬНЫХ ФІЛЬМАЎ

З поспехам праходзіў у Маскве Тыдзень беларускіх дакументальных кінафільмаў, прысвечаны 100-годдзю дня нараджэння У. І. Леніна. Такі шырокі асягд у сталіцы дакументальнай кінабюроўскай боішчы рэспублікі, праходзіць ўпершыню, і гонар яго адкрыцця выпаў на долю беларускіх дакументалістаў. Як мы ведаем, стварэнне аб'яднанага «Летапіс» студыі «Беларусьфільм» было прадастаўлена на аснове 22 студыйных і акадэмічных тэатраў гэтага аператывнага кінажурна.

Масквічы абавілі кінаальманах аб слаўным 50-гадовым шляху Саветскай Беларусі «Штрыхі да партрэта», поўнае ражысёрскае дакументальнае фільм «Генерал Пшчыца», «Катэдральныя кніжніцы», «Пяць Палесся», «Сямнаццаць гарадоў», «Пакараны смерцю ў 41-м», «Летапіс і інш.

У апошні дзень асягд у сталіцы кінажурна «Расія» дэманстравала дакументальны фільм «Гэты і маё юнацтва», прысвечаны гераічнаму камсамолу.

КІНО ДАПАМАГАЕ НАСТАЎНІКУ

Дзяржаўны камітэт Савета Міністраў БССР па прафгасу і навуцы загадаў беларускім кінадакументалістам фільм «Нам прасары» (тры часткі). Яго стварыў рэжысёр Ч. Цяўлоўскі. Фільм расказвае навукаменам пра паршывы кампрэсары, знаёміць з прынцыпам іх работы.

НАШЫ ГОСЦІ — ЛЯЛКІ З УКРАІНЫ

15 красавіка спектаклем «Прыгоды цвічка» ў Мінску пачаў свае гастролі кіеўскі тэатр лялек. Юныя глядачы з вялікай цікавасцю сустракалі са сваімі новымі сябрамі лялькамі з Украіны. А гэты тэатр добра ведае дзеці ў многіх гарадах нашай рэспублікі — у сталіцы ж ён выступае ўпершыню.

У СПАМІНАЕЦЦА

сонечны кастрычніцкі дзень 1966 года. У гэты дзень у Маскве адбыўся ўдзельніцтва Тыдня тэатральнай літаратуры ў Беларусі. Мы павезлі іх у калгас «Зара». Было што казаць тут гасцям. Слухалі ў той вечар калгаснікі і свая Палаца культуры вершы Гульчары Сулейманавы і Еўдзіна Лось, Абдулмана Бахара і Генадзі Бураўкіна і іншых паэтаў. Вершы аб дружбе беларускага і тэатральнага народаў, аб вялікім людскім шчасці...

СТА ФІЛЬМАЎ СЯМІДЗЕСЯЦІ СТУДЫЙ

НА ФЕСТИВАЛІ У ЛЕНІНГРАДЗЕ

Сёння ў Ленінградзе — апошні дзень Усеазажнага фестывалю тэлевізійных фільмаў. На гэты спецыяльны асягд тэлемастацтва было прадастаўлена наля ста дакументальных і мастацкіх фільмаў ад 70 студый тэлебачання і кінастудый краіны.

Наша рэспубліка, як паведамлялася ўжо, была прадастаўлена на фестывалі дакументальнымі кінафільмамі, вышчымальна тэатральнай радыёакі «Тэлефільм» Беларускага тэлебачання — «Агонь» (чварцвертая серыя шматсерыйнага фільма «Вягратыя майі рэспублікі»), «Свет спячых імгненняў», мастацкіх фільмаў «Краюна», «Беларусьфільм».

ДА ІНДЫЙСКІХ СЯБРОЎ

У далёкую брэнжэліную нам Індыю выехала дэлегацыя беларускіх кінамастаў на чале са старшынёй Дзяржаўнага камітэта Савета Міністраў БССР па кінамастацтве Б. Падлёмкам. У складзе дэлегацыі — народныя артысты рэспублікі М. Яромка і акадэмік сакратар Мінскага гарадскога таварства савецка-індыскай дружбы Н. Войк-Левановіч.

У СВЯТЫ І ЮБІЛЕЙ

Васіль ЖДАНОВІЧ, першы сакратар Карэліцкага райкома партыі

У СВЯТЫ І ЮБІЛЕЙ

білі не вельмі ўдала, затое дарага Юзай. Мін тым мастацкі майстары маглі б арганізаваць спецыяльны перасоўны брыгады для афармлення сельскіх клубаў, а студэнты Інстытута — стварыць добрыя эскізы афармлення. Карысць ад гэтага была б узамална.

МАСКВІЧЫ ГАВОРАЦЬ—ДОБРА!

ВЫНІКІ ТЫДНЯ БЕЛАРУСКІХ ДАКУМЕНТАЛЬНЫХ ФІЛЬМАЎ

З поспехам праходзіў у Маскве Тыдзень беларускіх дакументальных кінафільмаў, прысвечаны 100-годдзю дня нараджэння У. І. Леніна. Такі шырокі асягд у сталіцы дакументальнай кінабюроўскай боішчы рэспублікі, праходзіць ўпершыню, і гонар яго адкрыцця выпаў на долю беларускіх дакументалістаў. Як мы ведаем, стварэнне аб'яднанага «Летапіс» студыі «Беларусьфільм» было прадастаўлена на аснове 22 студыйных і акадэмічных тэатраў гэтага аператывнага кінажурна.

Масквічы абавілі кінаальманах аб слаўным 50-гадовым шляху Саветскай Беларусі «Штрыхі да партрэта», поўнае ражысёрскае дакументальнае фільм «Генерал Пшчыца», «Катэдральныя кніжніцы», «Пяць Палесся», «Сямнаццаць гарадоў», «Пакараны смерцю ў 41-м», «Летапіс і інш.

У апошні дзень асягд у сталіцы кінажурна «Расія» дэманстравала дакументальны фільм «Гэты і маё юнацтва», прысвечаны гераічнаму камсамолу.

КІНО ДАПАМАГАЕ НАСТАЎНІКУ

Дзяржаўны камітэт Савета Міністраў БССР па прафгасу і навуцы загадаў беларускім кінадакументалістам фільм «Нам прасары» (тры часткі). Яго стварыў рэжысёр Ч. Цяўлоўскі. Фільм расказвае навукаменам пра паршывы кампрэсары, знаёміць з прынцыпам іх работы.

НАШЫ ГОСЦІ — ЛЯЛКІ З УКРАІНЫ

15 красавіка спектаклем «Прыгоды цвічка» ў Мінску пачаў свае гастролі кіеўскі тэатр лялек. Юныя глядачы з вялікай цікавасцю сустракалі са сваімі новымі сябрамі лялькамі з Украіны. А гэты тэатр добра ведае дзеці ў многіх гарадах нашай рэспублікі — у сталіцы ж ён выступае ўпершыню.

У СПАМІНАЕЦЦА

сонечны кастрычніцкі дзень 1966 года. У гэты дзень у Маскве адбыўся ўдзельніцтва Тыдня тэатральнай літаратуры ў Беларусі. Мы павезлі іх у калгас «Зара». Было што казаць тут гасцям. Слухалі ў той вечар калгаснікі і свая Палаца культуры вершы Гульчары Сулейманавы і Еўдзіна Лось, Абдулмана Бахара і Генадзі Бураўкіна і іншых паэтаў. Вершы аб дружбе беларускага і тэатральнага народаў, аб вялікім людскім шчасці...

СТА ФІЛЬМАЎ СЯМІДЗЕСЯЦІ СТУДЫЙ

НА ФЕСТИВАЛІ У ЛЕНІНГРАДЗЕ

Сёння ў Ленінградзе — апошні дзень Усеазажнага фестывалю тэлевізійных фільмаў. На гэты спецыяльны асягд тэлемастацтва было прадастаўлена наля ста дакументальных і мастацкіх фільмаў ад 70 студый тэлебачання і кінастудый краіны.

Наша рэспубліка, як паведамлялася ўжо, была прадастаўлена на фестывалі дакументальнымі кінафільмамі, вышчымальна тэатральнай радыёакі «Тэлефільм» Беларускага тэлебачання — «Агонь» (чварцвертая серыя шматсерыйнага фільма «Вягратыя майі рэспублікі»), «Свет спячых імгненняў», мастацкіх фільмаў «Краюна», «Беларусьфільм».

ДА ІНДЫЙСКІХ СЯБРОЎ

У далёкую брэнжэліную нам Індыю выехала дэлегацыя беларускіх кінамастаў на чале са старшынёй Дзяржаўнага камітэта Савета Міністраў БССР па кінамастацтве Б. Падлёмкам. У складзе дэлегацыі — народныя артысты рэспублікі М. Яромка і акадэмік сакратар Мінскага гарадскога таварства савецка-індыскай дружбы Н. Войк-Левановіч.

У СВЯТЫ І ЮБІЛЕЙ

Васіль ЖДАНОВІЧ, першы сакратар Карэліцкага райкома партыі

У СВЯТЫ І ЮБІЛЕЙ

білі не вельмі ўдала, затое дарага Юзай. Мін тым мастацкі майстары маглі б арганізаваць спецыяльны перасоўны брыгады для афармлення сельскіх клубаў, а студэнты Інстытута — стварыць добрыя эскізы афармлення. Карысць ад гэтага была б узамална.

МАСКВІЧЫ ГАВОРАЦЬ—ДОБРА!

ВЫНІКІ ТЫДНЯ БЕЛАРУСКІХ ДАКУМЕНТАЛЬНЫХ ФІЛЬМАЎ

З поспехам праходзіў у Маскве Тыдзень беларускіх дакументальных кінафільмаў, прысвечаны 100-годдзю дня нараджэння У. І. Леніна. Такі шырокі асягд у сталіцы дакументальнай кінабюроўскай боішчы рэспублікі, праходзіць ўпершыню, і гонар яго адкрыцця выпаў на долю беларускіх дакументалістаў. Як мы ведаем, стварэнне аб'яднанага «Летапіс» студыі «Беларусьфільм» было прадастаўлена на аснове 22 студыйных і акадэмічных тэатраў гэтага аператывнага кінажурна.

У сувязі з падрыхтоўкай да 100-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна. Міністэрства культуры БССР аб'явіла рэспубліканскія конкурсы — на лепшую п'есу, на лепшы драматычны і музычны спектакль, на лепшую канцэртную праграму і на лепшую п'есню.

Мэта конкурсу на лепшую п'есу — стварэнне арыяна, дэяна-мастацкіх твораў аб нашай сучаснасці, у якіх адлюстравана перамога ленынскай ідэі, гераічная барацьба савецкага народа за стварэнне і ўмацаванне Саветскай улады.

Па умовах на конкурс прымаюцца шматэпизодныя п'есы, напісаныя ў лобны жанры (трагедыя, драма, камедыя і інш.). П'есы п'есы ў дзве акты, звычайна на беларускай або рускай мове) ладаюцца пад асягд з дадатковым тэатрам, якім напісана провізцыя, імя, імя па бацьку і адрас аўтара.

Судзіліцы пасылаюцца ў Міністэрства культуры БССР з паметнай «Юнктура» на лепшую п'есу. Для правядзення конкурсу зацвярджаецца журы, у склад якога ўключаюцца вядучыя пісьменнікі, тэатральныя дзеячы, прафесіяналы грамадскага Міністэрства культуры БССР.

Аўтарам лепшых п'ес будзе прысуджана 2000 рублёў, а лепшай п'есы — адна першая — 2000 рублёў, другі — па 1500 рублёў кожна, тры трэці — па 1000 рублёў кожна. Правадзіцца з 15 красавіка 1969 года па 15 студзеня 1970 года.

Перад тэатральнымі налічываюцца ўдзельнікам рэспубліканскага конкурсу на лепшы драматычны і музычны спектакль і музыкальны спектакль ставіцца задачы: стварэнне спектакля, які адпавядае высокім і разнабачным ідэйным і эстэтычным патрабаванням савецкага людзі; павышэнне ідэйнага узроўню тэатральнага мастацтва; развіццё тэатраў у камуністычным духу і навукаменам. Далейшыя раздзелы: «Летапіс» студыі «Беларусьфільм» — стварэнне высокамасцінага спектакля з вобразаў У. І. Леніна.

Для правядзення конкурсу ствараецца журы з прафесіянальна тэатральнага грамадскага Міністэрства культуры БССР. Па умовах конкурсу ў ім могуць прыняць удзел усе драматычны, музычны і танцавальны тэатры рэспублікі і тэатры краёў і гарадоў. На конкурс вылучаюцца лепшыя спектаклі, пастаноўлены ў сезоны 1968—1969 гг. і 1969—1970 гг. (па 1 красавіка 1970 года) на тэатрах двух аўтарскіх тэатраў.

Прадугледжваецца шырокая тэматыка твораў: барацьба нашай Радзімы за перамогу ленынскай ідэі на ўсіх этапах гісторыі савецкага грамадства; барацьба з імпэрыялізмам і інтэнацыяналізмам, барацьба за мір.

Пры стварэнні музыкальнага спектакля могуць быць выкарыстаны таксама сюжэты айнайна і сучаснае існасна літаратуры.

Музычны тэатры могуць вылучыць на конкурс тэатральныя апараты і хараграфічныя канцэртныя праграмы ў двух аддзяленнях: першае — для ўдзелу ў конкурсе творчыя калектывы павінны прадставіць да 1 лістапада 1970 года.

За лепшы драматычны і музычны спектакль і музыкальны першы конкурс прысуджваецца 2000 рублёў, а лепшай п'есы — адна першая — 2000 рублёў, другі — 1500 рублёў.

Гэты здымак наш фотакорэспандант У. Крук зрабіў на Цэнтральнай плошчы Мінска ў час адкрыцця месцічна кнігі.

ПАЧАЎСЯ МЕСЯЧНІК КНІГІ

Не ўпершыню на Цэнтральнай плошчы Мінска праводзіцца кніжны кірмаш. 15 красавіка тут у вялікую шарунгу высталілі кніжныя сталкі магазінаў аблінагадню, спажывецкай кааперацыі, Ваенінгадню.

Сёння ў нас вялікае свята, — сказаў намеснік старшыні Дзяржаўнага камітэта Савета Міністраў БССР па друку А. Варушка, адкрываючы месцічны кнігі, прысвечаны 100-годдзю з дня нараджэння вялікага правадцыра працоўных. — У час месцічна ў кніжных магазінах рэспублікі будзе наладжвацца выстаўка праданых літаратуры, абулунца сустрачы з вострадымі рэвалюцыі і партыі, прафесіяналізмам выданняў, аўтарамі кніг. У парках, сверах, дамах культуры і клубах, на плошчах абласных і раённых цэнтраў прадуюць кніжны кірмашы і іншыя масыявы мерапрыемствы, якія паспрыюць шырокай прапагандзе кнігі. На прапрыемствы, будоўлі прыйдуць грамадскія распаўсюджвальнікі літаратуры, будоўля працаваць народныя кніжныя магазіны і кіёскі, аўтарамі.

А кнігалюбаў на Цэнтральную плошчу прыйшло ў гэты дзень імвала. Да стоек не прабыла. З кожным годам пошта на кнігу ў Мінску напыняна расце. Летас, напрыклад, кніжні ляхар сталіны набыў сабе розны літаратуры ў сярэднім на 4 руб. 54 капейкі, гэта значыць, што наліч кнігалюбаў папоўніліся ў сярэднім дзесяцігоддзі кнігамі.

За кніжнымі стоекам ад магазіна № 25 стала вопытна прадаваць Соф'я Ільбюшэнка. У яе многа кніжнікі набылі «Вягратыя У. І. Леніна», «Даведнік міжнародна-прапагандыста» і іншую палітычную літаратуру.

— Я — прапагандыст, — гаворыць старшы інспектар Беларускага савета «Дынама» У. І. Зензін. — Гэтыя выданні дапамогуць мне лепш ведаць заняткі ў сваім калектыве.

Мнагалюбаў будаўлі кніжніца сталіка Мінскага райсаветскага Таваразнава Яўдэна Пшчыца і прадаваць Святалана Фальчынка ўмепа падрабляў літаратуру для гэтага дня. Не прайшоў і гадзіны, як раскупілі тут два камплекты збору твораў М. Лыньова, чатырохтомнік М. Танка, сем камплектаў сувернага выдання твораў Я. Купалы і Я. Коласа.

Праграма месцічна кнігі разнастайная. Антыўны ўдзел у ім прымуць камсамольцы, Мінскі гарком камсамолу, напрыклад, рыхтуе вусныя студэнцкія кніжні кірмашы, у якім прымуць удзел усе вышэйшыя навукальныя установы беларускай сталіцы, будоўля прапаганда таксама камсамольска кніжны асягд. Над асягд «Летапіс» кнігу — у кожную сям'ю» абулунца кніжнікі кірмашы на плошчах і сверах Мінска 5-га мая — у Дзень друку.

Кнігалюбаў на Цэнтральную плошчу прыйшло ў гэты дзень імвала. Да стоек не прабыла. З кожным годам пошта на кнігу ў Мінску напыняна расце. Летас, напрыклад, кніжні ляхар сталіны набыў сабе розны літаратуры ў сярэднім на 4 руб. 54 капейкі, гэта значыць, што наліч кнігалюбаў папоўніліся ў сярэднім дзесяцігоддзі кнігамі.

За кніжнымі стоекам ад магазіна № 25 стала вопытна прадаваць Соф'я Ільбюшэнка. У яе многа кніжнікі набылі «Вягратыя У. І. Леніна», «Даведнік міжнародна-прапагандыста» і іншую палітычную літаратуру.

ДЗЕЦІ БЫЛІ ЯЕ СЯБРАМІ

ДА 70-гадоўя 3 ДНЯ НАРАДЖЭННЯ ВЕРЫ СУРСКОЙ

В. С. Сурская сярод браціх пісьнераў (1949 год)

Пісьменніцы Веры Сурскай сёння было б семдзесят гадоў. Былыя хлапчухі і дзівачкі, якія некалі сустракаліся з ёю ў Брэсцім абласным Доме пісьнераў, памятаюць яе маладой і багдэрай, заўсёды захопленай новымі справамі.

Працуючы ў Брэсцім Доме пісьнераў, Вера Сурская была не проста выхавальцам, кіраўніком дзяцей, яна была іх старэйшым і другім, саракацім, якому можна даверыцца і марэх.

Пісьменны тэатр пры Брэсцім Доме пісьнераў быў прадметам яе асаблівай клопату. Яна пісала п'есы для гэтага тэатра, вучыла дзяцей, як рабіць лялькі, клеіць дакарэцы. Сярод мноства розных спраў Вера Сурская ўмела вызначыць галоўнае, мату, дзяля якой яна працавала: яна імкнулася абудзіць у дзецях адчуванне прыгожасці, прывіць ім любоў да літаратуры, імкнулася выхоўваць і развіваць дзіцячыя густы, пазнаць кола іх інтарэсаў.

Выхаваннем, якім спрабавалі свае сілы ў літаратуры, яна даручала пісьменнікам для ліцейных спектакляў. І тэатр было бачыць, як рэдактарка яна кожную удачу сваіх юных сяброў.

Вера Сурская была вельмі другім дзіцём, і дзеці былі яе сапраўднымі сябрамі. Гэта было ўзаемна-плёнае сяброўства — яно ўзабагачала творчасць пісьменніка. Яе кнігі-сведчанне пастановаў душойнага кантакту з маленькімі дзіцямі.

Сёння творы Веры Сурскай чытаюць новыя пакаленні юных чытачоў, і па-ранейшаму з ім прыкоджаюць да іх добрыя думкі і пачуцці, пераважаючы чытаць у кніжніцы і кнігарні.

В. ПІТАХОўСКАЯ.

ПАТРЭБА ў гаворцы, распрацаваць цікавыя, бурнае ўсё гэтае малята жанру, даўно наспела.

Поспехі, дасягнутыя ў жанры апавядання за апошнія дзесяці-пятнаццаць гадоў, не менш значныя, чым поспехі рамана. Вырасла цэлая група таленавітых апавядальнікаў: В. Адамчык, Ул. Дамашэвіч, І. Навуменка, В. Саванка, М. Стральцоў, І. Чыгрынаў. Цікава працуюць маладыя празаікі А. Кудравец, М. Капылюч, М. Вышыньскі, Л. Калодзежны.

Апавяданне інтэнсіўна развіваецца. Але нежыццёвы час разраецца так, што толькі асаблівы зборнік вынікае востра адрыўка размовы, сфэры касмічнай, імпазітанай фігурай раман прыноўвае да сабе асноўную ўвагу. Раман быў у цэнтры ўвагі. Маладыя формы былі мнжвольна адхілены на задні план. Але, нягледзячы на гэта, яны сціпла і сумленна рабілі сваю справу.

За апошнія два-тры гады беларускі раман пачынае здаваць свае пазіцыі. Апавяданне ж нягледзячы на сваю літаратурную службу і сёння мы маем ужо столькі апавяданняў — добрых, сярэдніх, а таксама дрэнных, — што не гаварыць пра іх, прытым шырока, з энцыклапедыяй, з заходамі ў сферу іншых выданняў, было б прору і надбавствам.

Апавяданне, як значаў І. Франко, «набольш універсальна і свабодна від літаратуры». Гэтая універсальнасць і свабода дазваляюць яму быць мабільным і аператыўным, асабліва чуйным да змен у жыцці.

Першыя гады пастаялі вайны. З'яўляюцца цікавыя, праўдзівыя творы...

Напачатку саракавых — пачатак пяцідзясятых гадоў — творчыя індывідуальнасці як бы нівеліруюцца; у творах розных аўтараў больш аглунага, чым непасрэдна-адметнага, індывідуальна-непаўторнага. Ды і мала апавяданняў друкаваўся ў гэты час на старонках часопісаў. Так, у часопісе «Полымя» і «Беларусь» за 1948 год было надрукавана толькі 7 апавяданняў, за 1949—10, за 1950—13.

У сярэдзіне 50-х гадоў нараецца даволі прыкметнае ажыццэнне апавядання.

У такой неурэчнамернасці развіцця апавядання б'ець сваю жыццёвую абуджэнасць.

Гонетныя ў аснове жанру апавядання знаходзіцца прыватны выпадак з прыватнага жыцця чалавека. Як бы жанр і змяняўся ў працэсе свайго развіцця, унутранай яго асновы ўсё ж застаецца менавіта гэты «генетычны код». Вясспрачна, не трэба абсалютызваць момант прыватнасці, не трэба забываць, што чалавек — істота грамадская. Іншая справа, наколькі арганічна прыватны лёс чалавека зліты з грамадскім яго лёсам, наколькі жыццёвая гэта сувязь, наколькі ў гэтых узаемаадносных чалавек застаецца самім сабою.

У нашым савецкім грамадстве інтарэсы асобы і агульныя інтарэсы супадаюць, дакладней, інтарэсы асобы становяцца інтарэсамі грамадскімі, і гэту галоўную асаблівасць нашага жыцця беларускае апавяданне, як і ўся беларуская літаратура, перадала праўдзівымі перакананымі.

Аднак, адлюшчы належае такой важнай якасці нашага апавядання, як моцная сацыяльная напоўненасць, моцнае грамадзянскае гучанне, мы не павінны забываць, што часам гэта грамадзянскасць была ацэнена, павяржана, не мела канкрэтнага чалавечага ўваблення. Для апавядання канца 40-х — пачатку 50-х гадоў у нейкай меры характэрна пэўнае заняўданне чалавека дзеля справы.

Становіцца відарочна змяняецца ў сярэдзіне 50-х гадоў, калі ў выніку змен у грамадскім жыцці пачынаюць асабліва шпэрна развівацца маладыя прыватныя жанры ды і сама апавяданне становіцца нечым сярэднім паміж нарысам і неспрэчным апавяданнем, моцным сваёй жыццёвасцю, сваёй вернасцю рэальнаму факту. Апавяданне рабіла ў тыя гады як бы чаруючы, штодзённую работу літаратуры — набліжала яе да рэчаіснасці, ад якой яна паступа значна-тай адарыва.

Другая важная якасць твораў 50-х гадоў — шыракасць, адкрытасць аўтарскага самавыяўлення, што таксама стаяла ў непасрэднай залежнасці ад звароту апавядання да жыццёвых крыніц. І нягледзячы на гэта, не асабліва многа дайшло да сённяшняга дня, — сутынуўшыся з жыццём, засяродзіўшы на ім увагу, апавяданне даўо штуршок больш шырокаму аснаванню рэчаіснасці зніжымі жанрамі, іх самастойнаму аналітычнаму праанню ў глыбіні жыцця.

СЕННЯ, як бы пераказвалі нам мінулае, што іно мала можа змяніць у пытаных сельскай гаспадаркі або падборчых надраў, у пытаных вытворчых або тэхналагічных, апаважэнне па-сапраўднаму пачынае займаць сваёй непасрэднай справай — даследаваннем і аснаваннем чалавека, яго месца ў грамадстве і свеце.

У апошнія гады ў літаратуры наглядзецца паглыбленая ўвага да праблем гуманізму, сур'ёзна клопат аб чалавечай асобе, аб яе жыццёвым лёсе.

У гэтым няма якойсьці даніна модзе, а тым больш нейкіх кан'юнктурных мерыванняў. Гуманізм і дамагратызм — не абмежаваны фантар не толькі нашага мастацтва, а і нашага духоўнага жыцця, філасофіі часу. У пачатковым выніку ўсё залежыць ад чалавека, яго ўнутранай сутнасці. Мы часта гаворым, што ўмовы, абставіны творцы чалавека, забываючы, што чалавек — істота жыццёвая, разумная, творчая, што менавіта

тура больш прыслухоўваецца да жыцця, чым да запатрабаванай крытыкай. А жыццё, час м'як сваё запатрабавані да гароў, свае крытэрыі ацэнкі чалавечых дзеянняў і ўчынкаў, Сёння, ічыра канучы, нежыццёвы асноўным героем з'яўляецца «вядлікі чалавек» (у сансе антыподы «маленькаму чалавечку»). У гэтай сувязі цікава было б задумацца над выключнаю папулярнасцю срод сучасных чытачоў творчасці А. Платонава ці пазні С. Ясеніна, А. Ахматава, Мусіна, невыпадкова і вядліка цікавасць срод нашай літаратурнай грамадскасці і чытачоў да твораў Кузьмы Чорнага з іх выключнай увагай да няпростага жыцця звычайнага, мала нават і «маленькага чалавечка». І ці не ў тым прычына поспеху такіх апавядальнікаў, як В. Астаф'еў, В. Бялоў, В. Ліханаў, Я. Гуцала, Г. Матэвася, В. Шукшыч, Я. Носаў, што яны паказалі нам «масавага» чалавека з усімі яго радасцямі, турботамі і трывогамі.

Добрае ўражанне зрабіла на мяне апавяданне Івана Чыгрынава «Усціня».

Чытаеш апавяданне і бачыш

ДЫСКУСІЯ Серафім АНДРАЮК

СЛУХАЦЬ ПУЛЬС ЧАСУ

та чалавек стварае і змяняе ўмовы і абставіны.

Змяніў у жыцці грамадства ў сярэдзіне 50-х гадоў, працэс будаўніцтва камунізму скіраваў асабліва ўвагу пісьменніку на маральна-этычны пачатак у жыцці нашага грамадства, роля яго на іспытнае ўзрастанне. Бо, відаць, самае важнае — выхаваць чалавечанага чалавека. У гэтым адвечны абавязак і гонар літаратуры.

Сучаснае апавяданне асабліва востра ўспрамае гэту яго сваю задачу. Менавіта тут яго сіла, у гэтым яго вернасць жыццю, адчуванне часу.

Адаючы пераважнаю сваю ўвагу праблемам выхавання чалавечка, сучаснае апавяданне (мы гаворым, відама, пра тое, дзе і што ствараюць у апошні час) не адарывалася ад гістарычна-канкрэтнай сацыяльнай і бытавой рэчаіснасці.

І калі мы возьмем нашы лепшыя апавяданні, такія, як «Галія», «Маті», «Memento mori» Я. Брыля, «У гарах дажджы», «Сустрэча з горадам» І. Мележа, «Дванадцятая жорсткі» А. Кулакоўскага, «Дажды», «Вясковыя паданні» М. Лупскава, «Адна но», «Святы» В. Бынава, «Кароль Нябожа», «Дзікі голуб», «Там, дзе хутар», «Хата» В. Адамчыка, «Дом над морам», «Рыжыя ногі» І. Навуменкі, «Агні», «Але-і», «Адлішка» І. Пацішкава, «На чварвёртым годзе вайны» М. Стральцоў, «Дзік-балзга» В. Саванкі, «Пішчальнік і крыж», «Сівы конік» Ул. Дамашэвіча, «Сястра» А. Кудравіца, «Пусталыга» М. Капылюч, мы выразна ўбачым у іх непаўторны і разнастайныя маладыя беларускія зямлі, каларытныя карціны побыту, адчуем подых часу і, асноўнае, адчуем роздум мастака над адвечнымі пытаннямі чалавечата быцця, такімі, як ісціна, прыгажосць, дабра.

Апавяданне, ды і іншыя, зрэшты жанры, сёння не проста паказвае, а творча даследуе і аснаўвае жыццё, прытым не ў яго выключных момантах, а як працэс, штодзённым і натуральным. Жыццё, як яно і ёсць, Усё інакшэ жыццё. Яго герой — чалавек, які працуе не горш і не лепш на перадавіку, народна памяцця, але чысты душою, надзеяны сапраўднай чалавечасцю.

Таму нельга пагадзіцца з В. Бураном, калі ён піша: «Не можна не трывожыць і арыентаваць некаторае пісьменніку на «маленькага чалавечка» з яго абмежаваным светлаглядам, старчасцю душы і пачуццямі. Паспрабуе адшукаць у нашай сучаснай навілетнасці хоць адзін герой горкаўскага тыпу — чалавек са свайё жыццёвай філасофіяй, з ярка выяўленай грамадзянскасцю, чалавечата твораў, які можа адчуваць сваю чалавечую годнасць, добра ведае, чаго ён хоча, да чаго імкнецца». Думецца, нахонт таго, якіх герояў ён выбірае, літаратура

апошні час асабліва модным. Мінішоры пішуць усё, ці амаль усё — і старэйшыя, і сярэднія, і нават маладыя: сапраўды, «дурной пример заразителен». А што можна занесці ў антыў нашай прозы? «Жменю сонечных промяняў», яшчэ тое-сёе, і ўсё. А друкуецца ўсё: запісаныя, эцюды, матэрыялы з запісных кніжак і да т. п. Будзем жа справядлівымі: класікаў нашай і сусветнай літаратуры больш паваяжалі чытача, больш чула адносіліся да яго!

Між іншым, самі мастакі неадкопы нашай «малой» прозы таксама па-свойму адлюстравваюць сённяшні літаратурны працэс. Раней, калі апавяданні ў пераважнай большасці імкнуліся да паказу падзей і характэрна незвычайных, сама гэтая незвычайнасць і значнасць рабіла ўражанне на чытача. Неякім не так заўважаліся і мастацкія недахопы. Уражалі фант, падыя, персанажы.

Зараз жа прастае спісанне з натуры звычайных, штодзённых фактаў мала што дае. Патрабна іх жанравы, сюжэтная кампазіцыяны, увугле мастацкая інтэрпрэтацыя, і лепшае, што дасягнуто сучасным беларусым апавяданнем, ідзе на шляху не прастага «пераказу» рэчаіснасці, а на шляху глыбокага яе даследавання і аснавання. Сёння галоўнае для пісьменніка не прастае расказаць аб пэўнай падзеі, а праз гэты расказ раскрыць сваё запавянае, выявіць нейкую вялікую душойнаю патрабу.

Іскравым прыкладам у сённяшняй нашай навілетнасці аднасна нашай маральнай «ўнутранай тэме», прыкладам высокага мастацкага сінтэзу аб'ектыўнай рэальнасці і яе мастацкага ўваблення ўяўляюцца нам творчасці В. Адамчыка. Яго апошнія апавяданні «Кароль Нябожа», «Дзікі голуб», «Там, на хутары», «Хата» без усялякіх сідкаў можна залічыць да ліку лепшых дасягненняў нашай літаратуры ў гэтым жанры. Калі ў ранейшых апавяданнях В. Адамчыка можна было часам адчуць пэўную неадкладнасць псіхалагічнай распрацоўкі характэрнаў, адсутнасць належаў «п'яты» да рэальнага жыццёвага факта, то зараз перад намі творы высокай мастацкай вартасці (дакладнасць, тонкасць стылявога малюнку, чысціца ўнутранага руху характэрнаў, адчуванне ўсёх магчымасцей апавядальнай формы), творы глыбокай душойнай адкрытасці і моцнага «нравственнага» напавення.

Пра тое, што моладзь усё больш і больш пайдзе вёску і едзе ў горад, пішуць многія і ў рускай літаратуры, і ў нашай. Пра гэта ж, калі мець на ўвазе толькі знешнюю падзейную аснову, і апавяданне В. Адамчыка «Хата». Ды і падзеі тут, па сутнасці, няма. Мішка Галушца прыязджае з горада, прадае апусцелую хату. Але не гэта асноўнае для пісьменніка. Аўтар толькі адштурхоўваецца ад факта ў свайм роздуме над складанай праблемай сучаснасці, над яе маральным, псіхалагічным зместам. Сапраўды глыбыны мастацкі змест апавядання — імяна ў роздуме, у душойным пераняванні героя, які адчувае, што, прадаўшы хату, ён як бы назаўсёды развітаецца з чымсьці чыстым, першаародным, пішчым, як дзяціна. Страчвае нешта вельмі дарагое і неабходнае яго душы, яго чалавечай натуры.

У сапраўдным апавяданні ўсё змяняецца аўтарскай канцацыя свету і чалавека, яго «нравственнае» адносіны да ўсяго.

Цікава ў гэтым плане зірнуць на апошнія апавяданні А. Кулакоўскага. Пра А. Кулакоўскага даўно ўжо было вядома, што ён пісьменнік вельмі непасрэдна ў выяўленні сваіх пачуццяў. Але усё ў яго зборніку «Першае запавянае» шмат якія апавяданні зноўна залічылі «аб'ектыўнымі», нават сухімі, нейкімі канстатацыйнымі. Не заўсёды адчуваецца ў іх мастацкая перапрацоўка матэрыялу. Гэты ж недахоп можна заўважыць і ў апавяданнях пісьменніка, надрукаваных летась у «Полымя». Пісьменнік расказаў некалькі гісторыяў, дробных снаім зместам. Дробных не таму, што факты, пакладзеныя ў іх аснову, прыватныя, нязначныя, а таму, што аўтар не «высёк» з іх агню паззі, што не сталі яны для аўтара чымсьці істотным, жыццёва неабходным.

Новая рэчаіснасць патрабуе новага апавядання, нарэдае новага яго формы. Падобна яе апавяданню, яго месца ў літаратурным працэсе будучы залежыць ад таго, як яго выканае сваю ролю жанр, найбольш аператыўнага, чужага да глыбыных зрухаў у душойным жыцці народа.

Рыгор Ігнаценка

КРАСАВІЦКІЯ ГАЛАСЫ

АБРАЗКІ

САРОЧАЯ ГУЛЬНЯ

На ўзлесці ў бачыў дзве сарочкі, яны ганяліся адна за адной.

На іх гучнае стракнанне адвечна з'явіліся яшчэ тры птушкі. Потым, быццам па сігнале, пачалі падлятаць усё новыя і новыя траскатухі. Неўзабаве іх сабралася больш дзясцата. З крыкам птушкі то збіраліся ў жывыя клубок на рыжым ужо снезе, то раптам узымаліся высока ўгару. Палетаўшы шумным гуртам над узлескам, яны, апаўднёваючы адна адну, зноў падалі на зямлю.

Я зацікавіўся: што б гэта магло стаць прычынай раздору ў птушак? Дачакаўшыся, калі яны збіліся ў кучу на снезе, я кінуўся за сарочкай птушкай. Птушкі спудна шумным гуртам над узлескам, яны, апаўднёваючы адна адну, зноў падалі на зямлю.

Я нічога не разумею. Чо яны біліся з-за гэтага жалуда? Сарочкі ж іх не ядуць.

Паставіўшы нейкі час ў роздуме, я кінуў пазірама акунаны сіній смуглой лес, паглядзеў у глыбокае вясновае неба над галавой і вразумеў усё. Гэта ў птушак галаву гульня. Адчушы першае дыханне вясны, яны ад радасці наладзілі шумную гульню на ўзлесці.

ЖАВАРАНКІ ПРЫЛЯЦЕЛІ

Усё ветлівае свеціць вясновае сонейка.

Часам, глядзячы ў поўдзень так прыгрэе, што ляжыць, які ўсю зіму правісеў пад страхой, раптам возьме ды і запачка буйнай, па гаршыне, халоднай слязоў...

Аднак, як бы ў паветры вясной ні пахла, а пакуль над чорнымі праталінамі не пацуюцца звонкая песня жаваранка, вясна ўсё яшчэ не вясна.

Каторы ўжо раз выбягаеш на двор паслухаць, ці не зніць дзе срабарны званочак шараняга спевака палёў? Не, няма яго ды няма.

Але вось пачнеш рыдлёўнай расчысціць шлях нямеламу раўчэку, які невядома адкуль уздуў у двары. На душы светла, радасна. Неякі асабліва ярка з'явіліся на сонцы малочна-белыя ствалы бярэзак, пшычотна лашчэ вока залёныя алоўкі-аслікі. Вясняне паветра лагоднае, мяккае.

— Цыр, цыр, цыр... — раптам пачулася адвечнае з вышні.

Выпрастаешся, слухаеш. Ціха, нічога нідзе чуно.

Толькі размахнешся рыдлёўкай, каб усадыць ле ў вярды, бы той камень, лёд, як зноў: цыр, цыр, цыр...

Хвіліну стаіш, прыкляўшы да вагой далонь, углядаючыся ў блакітнае неба, другую — поўная цішыня. «Відаць, задасло», — думаеш, зноў беручыся за справу.

— Жаваранкі прыляцелі! — раптам пачуеш радасны крык дзятвы на вулцы.

Прыслухаешся — сапраўды: жаваранкі спяваюць! Чыстая, нібы крышталі, песня шараняга птушачкі так і ляцця на зямлю бясонным струменем з вышні бязмежнага неба.

— Жаваранкі прыляцелі! — кінушы ў снег рыдлёўку, спынаешся падзіліцца сваёй радасцю з першым стрэчаным.

Вестна аб прыльце жаваранкаў аблятае ўсю вёску. Хлапчухі ўсё ад малага да вялікага — на вулцы. Вышліш з дзітых хат і ствары. Людзя наукол. Вёска быццам святкуе нейкае свята.

А жаваранкі, узрадаваўшы людзей сваёй званкай песняй, паляцелі далей — на поўнач. Такія ўжо ў іх мсіа: несіць людзям радасць і вясну.

У гэты вяснавы дзень усё мяне хваліла: першая пляшчотная зеляніна, што тонкім вільзам абазначыла звільстую сцежку ў лесе; і звонкі спеў жаваранкаў у высокім небе; і кнігаўка-пігаліца, якая самааддана кулялася над мокрым нізінкам ды ўсё крачала — кі-ті-кі-ті...

Мне здавалася, што ў гэты чудовы дзень абавязкова павінна нешта адбыцца ў прыродзе. Але што?

Баючыся прапусціць гэтае «нешта», я зазіраў у прырацтыя дужы вады з пазелянелым на дзе ворсам кволай траўці, дакранаўся да юных бярэзак, на якіх ужо лопнулі пупышы, але лічце не паспел разгарнуць свае лісты зялёныя лісціны, да мяккіх пуховак вербалозу.

Я абшоў у лесе ўсё свае любімыя месцы, у кожны заціхны куток зазіраў, але гэтае «нешта» ніяк не знаходзілася.

Нарэшце, я ўвайшоў у звонкі барок, увесі зашыпанымі белымі вясетамі кураслета. Спынуўся і далей — ні з месца. Хачу скруціць ды сія не маю, быццам ногі да зямлі прыраслі.

Можна гэтае «нешта» тут, у гэтым квічэтым барку? Дзе ж яно?

— Ку-ку! Ку-ку! — раптам гучна працаццелася па бары.

— Восі з збылося! — уздыхнуў я, быццам снінуў з плеч цяжкую ношу. Ну вядома ж, я звычайна песні не хапала гэтаму крышталю вяснавому дзеньку. І вось яна прагучала. Першая ў гэтым годзе песня зянолі.

У КАМІТЭЦЕ ПА ЛЕНІНСКІХ І ДЗЯРЖАЎНЫХ ПРЭМІЯХ СССР У ГАЛІНЕ ЛІТАРАТУРЫ, МАСТАЦТВА І АРХІТЭКТУРЫ

16 красавіка пад старшынствам М. С. Ціханова адкрылася сесія Камітэта па Ленінскіх і Дзяржаўных прэміях СССР у галіне літаратуры і мастацтва і архітэктары. У яе рабоце прымаюць удзел вядзючыя дзеячы культуры Масквы, Ленінграда, саюзнаў рэспублік. Члены камітэта змяшчаюць з творами, прадстаўленымі на атрыманне Дзяржаўных прэміяў СССР 1969 года, заслухоўваюць даклады экспертных камісій, якія выважылі на месцы, і выбіраюць работы для далейшага ўдзелу ў конкурсе.

ТАСС.

САЮЗ МУЗЫ І НАВУКІ

Месца назав на рэспубліканых шчытах Мінска з'явіліся афішэ, якія паведамлялі, што пачалася «Студэнцкая тэатральная вясна». Яе арганізатары — Мінскі гарком камсамолу, гаронскі студэнцкі клуб «Марш» і навуковы тэатр імя Я. Купалы. М. Горнага, оперы і студэнтаў пабывала на спэктаклях мінскіх тэатраў. Маладзёў паглядзеў такіх іх работ, як «Расмаістар», «Сівы конік» (тэатр імя Я. Купалы), «Рыны страляюць ва ўпор», «Камеінае гняздо», «Дурніца» (Рускі тэатр імя М. Горнага), «Дом-хатот» і «Свабодны цырульнік» (тэатр оперы і балета), «Горы на зары», «Вядлікі мансіратар» і «Тры мушкет'еры» (тэатр юнага глядача).

Пасля прагляду спектакляў адбыліся сустрэчы з творчымі калектывамі тэатраў і абмеркаванне ўважанага. Перад студэнтамі выступілі заслужаныя дзеячы мастацтваў РСФСР А. Даброўцін, галоўны балетмайстар РСФСР А. Дадзішчылінін, галоўны рэжысёр тэатра юнага глядача Б. Ганага ў абмеркаванні спэктакляў дыскусійны прынцып таксама ўдзел заслужаныя артысты РСФСР Ю. Сірава, Б. Масумян, І. Лашчанава, а таксама маладыя ацэнкі В. Кілебановіч, В. Шур, Л. Барташэвіч, У. Мартынух, У. Кошала і іншы.

Карысныя размовы на тэму «Вобора сучаснікі на сцэне тэатраў будучы прадоўжыць. Студэнты прагледзяць звыш дзевяці спэктакляў.

У праграме тэатральнай вясны агляда студэнцкіх самадзейных тэатраў. Пераможца яго атрымае ганаровае права сыграць свой спэктакль на сцэне аднаго з прафесійных тэатраў.

А. ЮЗФОВІЧ, намеснік загадчыка аэдэла Мінскага гаркома камсамолу.

НАШ ВЯСНОВЫ ВЕРНІСАЖ

Працаваецца Тымасень выяўленца мастацтва, працаваецца літмайстэр «Вясновы вернісаж» Мінска ў ім убудаваныя ісць мастакоў. Прадстаўляе іх Анатоль Волкаў. Мы ведаем яго як чалавек не толькі самакрытычнага, але і сціплага. Можна таму шорж на самага сабе ён паставіў апошнім.

М. Думіч.

С. Катноў.

Г. Мураццоў.

Л. Асцін.

М. Савіцкі.

А. Волкаў.

Пятніца, 18 красавіка 1969

У ЛЕТАПІСЕ жыцця і творчасці Якуба Коласа ёсць такі спілы радок: «1929 г. Красавік, 18. Адылася прэм'ера фільма «Песня вясны» па аповесці «На прасторах жыцця». І ўсе.

Ужо не запяцьці народнага паэта Беларусі, як ён адносіцца да кінажыцця па сваім творы. Пра гісторыю стварэння фільма «Песня вясны» і ў пераходных момантах стварэння — вядомых мастацтваў СССР кінарэжысера Уладзіміра Гардзіна, выканаўцы ролі маці Алены Кірыяны Карчагінай-Александровскай і Барыса Платонава (рабфаванец Шулевіч) — іх няма сярэд на Які і аперацый Д. Шлюгелі і Н. Навумава, Стража, асістэнта рэжысёра па гэтай карціне заслужанага дзеяча мастацтваў РСФСР Л. Анцы-Палоўскага, першага дырэктара студыі «Белдзяржкіно» Міхася Красіна.

І сам фільм не захаваўся. А гэтымі днямі яму споўнілася 64 гады.

Засталося толькі некалькі кінакадраў, газетных інфармацый, рэцэнзій, услаўны У. Гардзіна ды надпісы да нямой кінастужкі «Песня вясны».

Але мы ўсё ж адзначым юбілей фільма, бо нам дорага ўсё, што звязана з імёнамі мастакоў, якія далі жыццё літаратурнаму твору беларуска класіка і стварылі тады, ў дваццаць дзесятым, першы нацыянальны фільм на сучасную тэму.

Пачалося з таго, што ў часопісе «Полымя» (№ 7 за 1925 год, 5—7 за 1926 год) з'явілася аповесць Гарыя Гучыцы «На прасторах жыцця». Той самы твор, які мы ўсе ведаем і любім са школьных гадоў.

А вось першая вестка ўжо аб фільме.

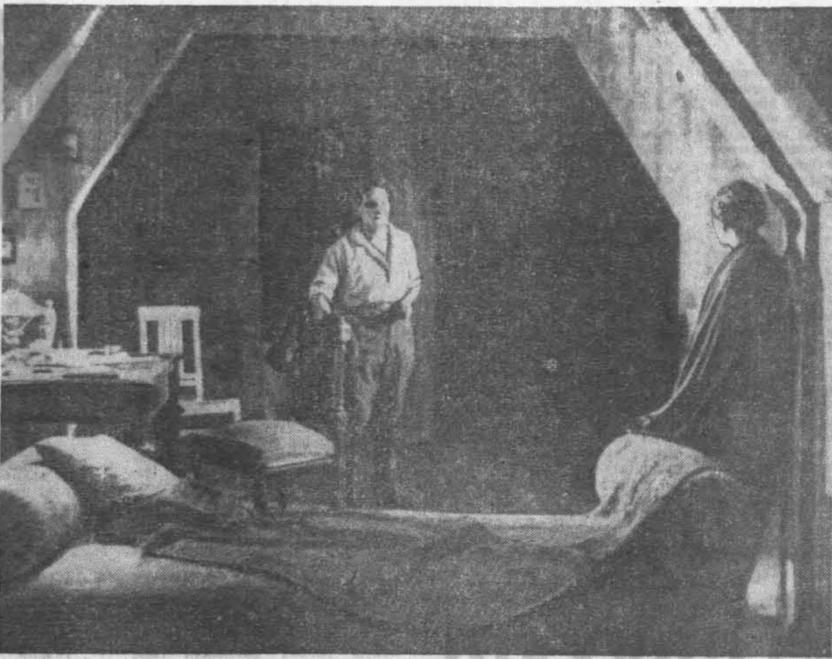
25 красавіка 1928 года. Газета «Рабочий»: «Беларускі сцэнарыст А. Ляжневіч падаў на разгляд «Белдзяржкіно» план сцэнарыя па аповесці Я. Коласа «На прасторах жыцця». План адобраў Падра. Значым блізня сцэнарыя таго фільма будзе распаўсюджана спецыялістам сцэнарыястам разам з тав. Ляжневічам і аўтарам аповесці Я. Коласам».

20 чэрвеня. З апублікаванай у газеце «Савецкая Беларусь» гутаркі карэспанданта з дырэктарам студыі «Белдзяржкіно» Міхасём Крэпінцам мы даведаемся, што неўзабаве «Песня вясны» па сцэнарыі Ляжневіча і Гардзіна будзе ставіцца Гардзін пры ўдзеле кансультанта Ляжневіча.

Вядомы кінарэжысёр У. Гардзін, які паставіў ужо да таго часу на беларускай студыі два ўспаміны фільмаў — «Наступ Каліноўскі» і «400 мільянаў», з энтузіязмам узяўся здымаць новую кінастужку.

«Прычына аповесці Якуба Коласа, — піша ён у жэстурх «Жыццё і праца аўтара», — пра юнака і дзяўчыну, якія пападаюць з вёскі ў горад, пра быт студэнтаў рабфаванцаў поўнай шчырай любові да нашай моладзі».

Калі зараз супастаўляеш аповесць і надпісы да фільма, пераконваешся, што аўтар сцэнарыя ў асноўным, гадоўным бярэжліва захоўваў першакрыніцу. На ролі Алены Гардзіні была прызначана Софія Янулевіч. «Яе жартам мы называлі беларускай Мэры Шэфард», — успамінаў Л. Анцы-Палоўскі. Сцэнарыст стаў малады ленынградскі аўтар Георгій Самойлаў. Гардзін, раскажваючы пра ацэскі склад фільма, сярэд маладых адзначае беларускіх аўтараў Барыса Платонава ў ролі Шулевіча і Таццяну Булах-Гардзіну ў ролі Ніны Ральніцкай. Маці Алены сыграў К. Карчагіна-Александровская, з якой рэжысёр фільма быў знаёмы яшчэ з 1904 года па сумеснай рабо-

Кадр з фільма «Песня вясны». У ролі дамагаюцца Падра і аповесці Якуба Коласа агулаць гэтую сцэну з нямой кінастужкі.

«Гэта лепш за «Песня вясны» гучыць, лі называў яго Шулевіч некалькіх месцаў таму назад, прыгадваючы Ніну, цилер пачынала аму маршчы, замільна, дамылася на яго лішнім і непатрэбным клопатам. І чаму так абярнулася гэта «Песня вясны», песня махання».

Там, я думаў знайсці ў табе друга, але памыліўся. Што зрабіла ты да гэтага часу для рэвалюцыі? Я маю працу над сабою, ты неахвотна, ты нават

даходзіш да такога мяшчання, што пачынаеш падзівацца, як якая-небудзь буржуазная паняна... Я вучу, што ты цягнуеш кіно, маючы некалькіх за нямымі сабою, мы заблылі аб інтарсах пралетарыату. За цябе я заміну науку, адстаў, а доўг заўваж, ты зрабіла мілья пратэсты, бо я растрэўцішшы рублёў мопрацоў грошай».

Шулевіч увайшоў у ролі прамойчы. «Самае лепшае абарона-перасці ў наступленне», — памаду ў іх зачыну, засмыў зваротнымі словамі. Чым больш гаварыў ён, тым менш заставалася ў Ніны сумнення, што яна тут непатрэбна, што яна абмянула гэтымі імі і зачыну, засмыў зваротнымі словамі і што ён не ўтрымае яго пры сабе».

З АРХІВНЫХ ПАЦІ

ПЕРШЫ БЕЛАРУСКІ, ПРЫСВЕЧАНЫ СУЧАСНАСЦІ

40 ГАДОЎ НАЗАД НА ЭКРАНЫ Выйшаў фільм «Песня вясны»

не ў театры В. Ф. Камсаржэўскай.

У спякотны ліпенскі дзень з Мінска да станицы Барысаў ехала вялікая, вясёлая, незвычайна і «падарожная» экспедыцыя: яе чынкаў былі маёйтаны князь Радзівіл. Гэта і была здымачная група новага беларускага фільма.

«Разнастайнасць пейзажаў вакол давала магчымасць падарыць папулярна ад нашага жонкі ўсе «фоны», неабходныя для здымак «Песня вясны», — піша У. Гардзін у другім томе «Успамінаў». — Наваў у двары было гняздо бусла, патрэбнае для жонкі са сцяна».

11 жніўня. Газета «Рабочий» паведамляе, што ў Барысаўскім раёне здымачна беларуска кінамама «Песня вясны», якая пакажа глядачу канкрэтныя вынікі працяжэння ў вёску савецкай культуры, зараз і яе бадэры, жыццядарнасны настроям. Паведамляецца, што акрыма Б. Платонава, ў карціне здымаецца аўтар ВДТ-1 Э. Шапка.

22 жніўня. У гэтай жа газеце: «Да 10-годдзя аб'явічання БССР па ўсёй беларускай кінастужкай з'явіцца новы нацыянальны фільм «Песня вясны». «Белдзяржкіно» кладзе пачатак асяляцтву бытавых старон жыцця Савецкай Беларусі. Гэта першы беларускі негістарычны фільм... Мясцовыя сцяны азнаёмыя з задачам дзімак і по-толькі прыходзіць на дапамогу экспедыцыі, але і самі ўдзельнічаюць у яе кінаартысты».

7 снежня. У газеце «Звязда» можна прачытаць, што здымаць «Песня вясны» рабіліся ў старым Барысаў і ў Мінску — на вясёлым, у Доме селяніна, на рабфаву.

Нарэшце, у красавіку 1929 года ўсе беларускія газеты на вядомых месцах азначаюць наступныя рэкламы, аб'явы.

10 красавіка. «Гэтымі днямі «Белдзяржкіно» выпускае ў пракат кінафільм «Песня вясны» па аповесці народнага паэта БССР Якуба Коласа «На прасторах жыцця».

11 красавіка. «Спячайцеся бачыць! У кінагазеты «Культура». Навіна сезона 1929 года! Сучасная бытавая кінамама з жыцця камсамола і рабфака. Фільма суправаджаецца беларускай нацыянальнай музычнай спецыяльнай камп'юнаванай для гэтай фільма».

16 красавіка. «Сёння прэм'ера! Натурныя здымкі адыбыліся на Беларусі. Павільнены — цалкам на ўласнай кінафабрыцы «Белдзяржкіно».

Такая рэклама была неабходна не толькі таму, што на экраны выходзіла першая беларуская кінастужка на сучасную тэму. Было яшчэ вельмі нягледзячы на трымаючы канкурэнцыю з вядомымі беларускімі (у Мінску адначасова дэманстраваліся кінакамедыя «Марак» з удзелам

славагата коміка Гарольда Лойда і амерыканскай прыгодніцы фільма «Авантурыст Дымі Блэк» і «Стэнлі ў глыбі Афрыкі».

З'явіліся першыя рэцэнзіі. У адной з іх чытаем, што беларуская студыя «...пераняла аповесць і пераняла

у дрэнны бок». Н. Волнаў у газеце «Известия», адзначаючы некалькі станоўчыя бакі фільма, пісаў, што «...беларуская студыя паказала вялікую любові да пазытыўнага назваў», што карціна выклікае адчуванне заўсёдных тэматчных пошукаў.

Сам У. Гардзін, вельмі паграбаваны да слоў чалавек, падзяліў таксама лічбы, што кінастужка «Песня вясны» яму не ўдалася: «Я бачыў беларускіх сялян, жыў разам з імі і з кожным днём усё больш пераконваўся ў тым, што ў сваёй карціне мы не паказалі ўсёй праўды іх жыцця». На жаль, мы не можам паспрачацца ні з рэцэнзентамі, ні з самім Гардзіным — кінастужка да нашага часу не змаглі захаваць».

Фільм, праца над якой была пачата вясною 1928 года, скончыўся роўна праз год. Судзіліся не? Відаль. Але, усё-такі ёсць нешта невыпадковае і справядлівае ў тым, што юбілей яго адзначаем вясною. Была зроблена спроба на мове новага мастацтва, мастацтва кіно раскажыць пра новага свабоднага чалавечана, які ўдзярыўшы выхадзіць на вясковыя прасторы жыцця, праўдзінна адчуваючы радзімы калектыўнай працы і найвялікшую прыгажосць першага каханьня.

І. РЭЗНІК.

КАРЛАС ФУНТАС, вядомы мексіканскі пісьменнік, вяртаўся са сваёй пазадкі па еўрапейскіх краінах. Цеплаход, на якім ён плыў, набліжаўся да навялікага вострава Пуэртарыка, які загубіўся ў Карыбскім моры. Некаторыя пасажыры сталі збіраць свае рэчы, каб сысці на бераг. Выршыў зрабкі прычынак Карлас Фунтас. Смышоўшы з цеплахода, ён прабыў у іміграцыйнае ўпраўленне для афармлення неабходных дакументаў. Але тут адбылося нешта нечаканае. Чыноўнік, які разглядаў «транзітную картку пісьменніка, ратам парваў яе. Не тлумачыч сваё дзеянне, ён выклікаў паліцэйскага і ў грубай форме загадаў яму выгнаць Карласа Фунтаса з памяшкання. «Чыроном тут рабіць няма чаго», — крыкнуў чыноўнік услед пісьменніку.

Абавры такім бесцэрмонным абыходжэннем, Карлас Фунтас зварнуўся да пуэртарыканскіх улад. Але там яго нават не сталі слухаць, заўважыўшы, што імя Карласа Фунтаса азначаецца ў спісах імпэрацыйнага асоба, якія сіла Федэральнае бюро расследавання ЗША.

Ганенні амерыканскага ўлад супраць мексіканскага пісьменніка пачаліся яшчэ ў 1963 годзе. Яму было забаронена прыехаць у ЗША для ўдзелу ў дыскусіі аб прапавітай амерыканскай праграме «адаптацыі лацінаамерыканскім краінам — Саюз дзеля прагрэсу». Яшчэ тады афіцыйна асоба ЗША спасаліся на тое, што яны «недзяраць, што Фунтас — камуніст».

Прычынай для падобных свярджэнняў служыць творчасць гэтага сумленнага і бескампрыскага пісьменніка, аднаго з самых таленавітых у сучаснай Лацінскай Амерыцы.

Яго роман «Смерць Артэмія Крусас» быў перакладзены на многія мовы свету, выданы і выдаецца ў розных краінах. Ведуючы таленавіты твор Фунтаса і савец-

МАРКІ РАСКАЖАЮЦЬ АБ ПЕРАМОЖАХ КОСМАСУ

У СССР выпушчаны для Дня насьмануты серыя паштовак марак і памятных паштовак блок. Мастак Юры Лявончыч выкамаў серыю ў дэкаратыўна-арнаментальнай манеры.

Усе маркі наліваюцца па 10 капеек. Найноўшая паштовага блока — 80 капеек.

На малюнку першай маркі паказана перамога космасу над пачаткам выдатнага скульптурнага помніка выдатнаму вучэню ў галіне касмапалітыкі андэ-зіму Сергею Паўлавічам Карале-ву (1906—1986), усюнаўленага ў Алеі Герояў у Маскве. На другім плане — першы савецкі штучны спадарожнік Зямлі ў адырысы манумента пакарыццельна космасу.

Марка вынанана ў філітава-бланкітнай гаме.

На другой марцы — ракета-носій «Усход» на старце пераважасі.

Марка вынанана ў чырвона-арнаментальнай спалучэнні колераў.

Трэцяя мініяцюра адлюстраввае здымак з асыючым здымак у асыючым космасе: палят «Зонд-5» вакол Месяца і вяртанне ў асыючым Зямлі з 2-й касмічнай хуткасцю.

Малюнак паштовага блока даў навукова-фантастычнаму асыючым асыючым касмічнай прастору ў недалёкім будучым. Злева ўнізе — арбітальна-лабараторыя «Салют» і здымак здымак на выстаўцы дасягненні народнай гаспадары СССР.

Усе словы і асыючым і будучы дасягненні ў космасе. У цэнтры малюнак дадзена адлюстраванне Зямлі, зробленае па фатаграфіі.

На перафарыраванай марцы блока — касмічны карабэль «Саюз».

Арунаванне асыючым на мелаванай паперы.

Памер блока — 90 на 66 міліметраў. Памер змяншана ў адзін яго амеры на перафарыраваным — 30 на 42 міліметраў. Блок шматлікіх і асыючым.

Нумары па каталогу: марак — з 3773 па 3775; блок — 3776. А. МАРЧУС. (АДП).

ГОЛАС ПРАЎДЫ НЕ ЗАГЛУХІЦЬ

кія чытачы. У апошні час раман «Смерць Артэмія Крусас» двойчы публікаваўся ў нашай краіне.

Чым жа прыцягвае гэты твор? Пеш за ўсё сваё шыраццю і сумленнасцю. Гаворачы аб асыючым трагедыі галоўнага героя рамана Артэмія Крусас, пісьменнік раскажывае і аб дэкасіцы амерыканскага манопалі, які гаспадарыць у лацінаамерыканскіх краінах. Адым з першых лацінаамерыканскіх інтэлігентнаў ён рэзка асыючы Вашингтон за яго палітыку ў адносінах да рэвалюцыянары Кубы і рашуча падтрымаў кубінскі народ у барацьбе супраць амерыканскіх імперыялістаў. «Сёння трэба памятаць, — падкрэсліў Карлас Фунтас, — што Куба — азыючым у барацьбе за нашу незалежнасць».

Гэтага было дастаткова, каб Карласа Фунтаса занеслі ў спісы імпэрацыйнага асыючым. Выпадак даволі красамоўны. У ім, як у кроплі вады, адлюстравалася становішча свабодалюбівага інтэлігентнаў у лацінаамерыканскіх краінах.

Імёна а гэтым гаварыць не так даўно і ўругвайскі пісьменнік Карлас Мартынес Марэна. Выступавычы ў сталіцы Перу горадзе Ліма, ён заявіў, што ў рэдазе краіны Лацінскай Амерыкі «афіцыйна асыючым жываць многа пераважасі».

Факты, аб якіх амаль штодзёны паведамляюць інфармацыйныя асыючым, пацвярджаюць яго словы. Так, агенты экзаварскага паліцэйскага асыючым адрытавалі ў Гуаікілі вядмага пісьменніка Мігэля Донаса Перуху. Яго абнавацілі ў тым, што ён «мае дачынінае да тэрарыстычных асыючым». Неабрунтаваны арышт і недаарнае абнавачванне, якое прад'явілі вядома-

му дзеяку культуры Эквадора, выклікалі абурэнне ў краіне. Пад нацыкам грамадскага экзаварскага ўлады былі вымушаны вывазіць яго.

У турму была кінута і вялікая група бразільскіх дзеячоў кіно і тэатра. Уся іх «віна» заключалася ў тым, што яны выступілі ў абарону дэмакратычнага праваў.

Доўгі час у заснежаным стрэснаўскага гэтапа пакутавала вядомага паштася, вярна дачка парагвайскага народа Кармен Солер.

Страшны тэрор, развазаны ў Гаіці дыктатураў Франсуа Дювалье, абручыўся тымсама на пісьменнікаў і журналістаў. Сярод іх трагедыя адыбылася з вывадкам аднаго з чэсіючым Іаанна Халіль. Яе часопіс не спадабася прадзітну Дювалье. 12 агентаў яго асыючым гвардыі ўварваліся ў дом журналіста, па-зверску абылі чэ, а потым, паўжучы, выкінулі з айна. Іаона Халіль здымаў выратавалася, і тое, што здарылася з яго, стала вядома ўсяму свету. У тым жа Гаіці ахрэнна пасля доўгіх і пакутывак катанавыця пакарала смерцю горадскага гаічэскага народа, вядомага пісьменніка Жака Стэфана Алексіса.

Але якім бы ганеннямі і па-зверска адыбыліся пісьменнікі і журналісты розных краін Лацінскай Амерыкі, іх голас не заглушыць. Наадварот, яны лічб больш настойліва і ўпарта вывадзяць барацьбу супраць рэакцыі, супраць асыючым амерыканскага манопалі ў Лацінскай Амерыцы. Зрукаў тэму новай творы мексіканска Карласа Фунтаса, гватэмалска Агустына Астурыяса, бразільска Жоржы Амаду і многіх іншых.

А. МЯДЗВЕДЗЕНКА (ТАСС).

УСЕСАЮЗНАЯ ПЕРАСОУНАЯ — У ГОМЭЛІ

Вялікую цікавасць гамэлічан выклікала перасоўная выстаўка твораў савецкіх мастакоў, адрытавалі ў Палацы культуры чыгуначнікаў імя У. І. Леніна. У выстаўцы — больш за сто работ: жывапіс, графіка, скульптура. Арганізаваны выставкі — Саюз мастакоў СССР.

Гамэлічане знаёміцца на выстаўцы з творамі братоў А. і С. Ткачова, Л. Кабачка, Л. Брусілова, пейзажыста С. Герасімава, нацыяналіста У. Абрэсана, творца М. Сяўяна, У. Цыганя, Г. Захарова і іншых вядомых мастакоў.

ПОЛЬСКАМУ ПАЭТУ ПРЫСВЯЧАЕЦА

120-годдзю з дня смерці выдатнага польскага паэта Юліяна Славачкага было прысвечана пасяджэнне сэнатра Узасамежыцкага літаратурна-навуковага таварыства імя Я. Купалы Акадэміі навуц БССР.

Загядчым сэнатра А. Мальдзіс ахарактарызаваў жыццё і творчы шлях паэта, яго сувязі з беларускай рэалісцыя, раскажываў пра

пераклады і сцэнічнае ўвасабленне твораў польскага паэтра на Беларусі, пераказваў пра яго паралель ў творчасці Ф. Багушэвіча і Ю. Славачкага, В. Галава раскажываў пра беларускую тэматыку ў творчым польскага паэта, у пыватнасці, ў яго незвычайнай драме «Бялікія», В. Мартыну Пыналіваваў, мастацкі асыючым паэзіі Ю. Славачкага.

БЕЛАРУСКАЯ ДЗЯРЖАЎНАЯ КАНСЕРВАТОРЫЯ ІМЯ А. В. ДУНАЧАРСКАГА

АБ'ЯЎЛЯЕ ПРЫЁМ У 1969 ГОДЗЕ У АСІСТЭНТУРЫ-СТАЖЫРОЎКУ

З АДРЫВАМ АД ВІТВОРАСЦІ ПА СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ ФАРТЭПІА, ДОМРА, ХАРАВое ДЫРЖЫБРАВАННЕ, КАМЕРНЫ АНСАМБЛЬ:

БЕЗ АДРЫВА АД ВІТВОРАСЦІ — ПА СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ ФАРТЭПІА, СКРЫПКА, ЦЫМБАЛЫ, БАЯН, КАМПАЗІЦЫЯ.

У асыючым-стажыроўку прымаюцца грамадзяне не старэй ні 30 гадоў, якія маюць закончаную вышэйшую адукацыю па выбарнай спецыяльнасці.

Паступаючы ў асыючым-стажыроўку даюць конкурсныя зынамыны па асыючым-стажыроўку гісторыі КПСС, замочаны мове ў аб'ёме праграмы для вышэйшых навуковых устаноў.

У зынамыны па спецыяльнасці ўключаны: вынамыны савае праграмы, малюнак па пытаных метады, педагогікі і вынамыны.

Для кампазітараў — прадставленне сачынення, малюнак па пытаных тэматы і гісторыі музыкі, метады вынамыны тэарэтычнай прымаюцца да 30 ЧЭРВНЯ.

Завяў аб прым'е ў асыючым-стажыроўку падаюцца на імя рэктара кансерватарыі (Г. Мініс) інтэрнацыянальна, 30 з аддатым асыючым ліста па ўчыту нападў з фотакарткі, характарыстыкі з апошняга месца работы або навучнай устаноў, якая рэкамендуе ў асыючым-стажыроўку, пратэкава савета вчу (для асыючым, рэкамендаваных да паступлення ў асыючым-стажыроўку непасрэдна пасля заканчэння кансерватарыі), паштарт і паштарт аб заканчэнні вчу прадставіцця асыючым пры паступленні ў асыючым-стажыроўку.

ПРЫЁМНЫЯ ЗЫНАМНЫ З 1 ЛІПНЯ.

Не забудзьце павішаваць сваіх родных, сяброў і знамых з Днём міжнароднай салідарнасці працоўных — 1 Мая!

ПРЫДОРЫЕМСТВА СУВЯЗІ З 16 ПА 20 КРАСАВІКА ПРАЙМАЮЦЬ ВІШВАЛЬНЫЯ ТЭЛЕГРАМЫ І ФОТАТЭЛЕГРАМЫ

ПА ЛЬГОТНЫМ ТАРЫФЕ — У два разы танней, чым звычайна, І забяспечваюць іх дастаўку адрасатам у дзень, указаны адрасіноў.

Ва ўсіх прапрым'ествах сувязі ёсць вялікі выбар паштовак. Не адкадваіце адпраўку вішаваньняў на апошніх перадыячточных дні, таму што прапрым'ества сувязі з прычыны вялікай перадыячточнага асыючым асыючым і дастаўку не могуць.

АДПРАЎЛЯЮЦЬ ВІШВАЛЬНЫЯ ТЭЛЕГРАМЫ, ПІСЬМЫ І ПАШТОЎКІ ЗАГДАДЗЯ.

Міністэрства сувязі БССР.

Праўленне Саюза пісьменнікаў БССР вынавае глыбокае спачуванне Веры Сямёнаўне Палтаран з прычыны напаткувача на гора — смерці бацькі.

Галоўны рэдактар Н. Е. ПАШКЕВІЧ.

Рэдакцыйная калегія: З. І. АЗУР, В. М. АЛАДА, А. Ц. БАЖКО (намеснік галоўнага рэдактара), Б. І. БУР'ЯН, А. І. БУТАКО, Р. С. БЯРОЗКІН, К. Л. ГУБАРЭВІЧ, І. М. ДАБРАЎЛОВА, В. У. ІВАШЫН, А. С. КАЗЛОўСКІ, П. А. МАКАЎ, Л. Д. МЕХАЎ (адказны сакратар), Р. К. САБАЛЕНКА, І. А. САНКОВА, М. Г. ТКАЧОУ, Ю. М. ЧУРКО, Р. Р. ШЫРМА.

«Літаратура і мастацтва» выходзіць у аўторак і пятніцу.

НАШ АДРАС І ТЭЛЕФОНЫ

г. Мінск, вул. Захарова, 19. Тэлефоны: прыёмны рэдакцыі — 3-24-61, намеснік галоўнага рэдактара — 3-25-25, адказнага сакратара — 3-24-62, аддзела літаратуры — 3-21-53, аддзела тэатра, німо культуры і мастацтваў — 3-24-62, аддзела публіцыстыкі — 3-21-53, аддзела культуры — 3-22-04, аддзела інфармацыі — 3-44-04, выдавецтва — 6-25-19, бухгалтэрыя — 6-25-87.

«Літаратура і искусство» — орган Міністэрства культуры і правлення Саюза пісателёў БССР Мінск.

Індэкс 63856. Друкарня выдавецтва «Звязда» Мінск. AT 00202

Тамара Смычкінава — выкладчыца спеваў у Чэрвеньскай сярэдняй школе № 3.

«ГОНАР ЗАПВАЛУ»

Песа пра Гаішана на сцэне Бугульмінскага тэатра

У Бугульме, горадзе татарскага нафтавікоў, рытуецца да пастаноўкі песа «Гонар запвалу» пра чэшскага пісьменніка Яраслава Гаішана. Яе аўтар — казанскі журналіст Станіслаў Антонаў, які многа гадоў прысвяціў вывучэнню жыцця і творчасці пісьменніка.

Гэта тэма з'явілася дыпломнай работай Антонава ў літаратурным інстытуце імя Максіма Горькага; апрача таго, ён выпусціў кнігу «Яраслаў Гаішак у Башкірыі», напісаў другую — «Гаішак вярочыцца па Павольскі», пераклаў многа невядомых рус-

Та той бок

«Чырвоная Герцагіня» У ТУРМЕ

Ізабела Медзіна дэ Сідонія, або інакш называюцца ў Іспаніі «Чырвоная герцагіня», пасаджана дзімі ў турму «Лас Вентас» ў Мадрыдзе. Гэтая здымак гаварыць тэрмін турызмага звычэння».

Ізабела Сідонія была асуджана на гэты тэрмін турызмага звычэння і на вынікі працываў штраф лішчэ ў лістапада 1967 года трыбуналам грамадскага парадку. Ён было прадыктавана абнавачванне ў арганізацыі ў студэнтаў таго ж года «паходу на Мадрыд» мышкароў іспанскай вясніны Паламарэс, над гэтым амерыканскага бамбардзіроўчыцы «В-52» упалі чатыры вадародныя бомбы ў дваццаць метраў кожна. Слэма патрабавалі ад амерыканскага ўлад справядлівай кампенсацыі за страты, нанесеныя высокай радыяцыйнаасцярожнасцю.

«Чырвоная герцагіня» папавалі ў турмы вынаваюцца сув'язі неспад на далейшы лес Ізабелы Сідонія. Ізабела Медзіна дэ Сідонія, або інакш называцца ў Іспаніі і за імямі не толькі яе грамадскі дзеяч, але і яе праграўнаў пісьменніца. Вялікую і заслужаную літаратурную славу ёй прынес